

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний
факультет
“19” червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
Дипломатичний протокол і етикет

Галузь знань С – Соціальні науки, журналістика та інформація

Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники:

доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, кандидат філософських наук, доцент Аліна СУПРУН

Київ – 2025 р.

1.Опис навчальної дисципліни

«Дипломатичний протокол і етикет»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	СЗ «Міжнародні відносини»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	15 год	
Практичні, семінарські заняття	15 год.	
Самостійна робота	60 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання здобуття вищої освіти	2	

1.Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни:

Мета: метою вивчення навчальної дисципліни «Дипломатичний протокол і етикет» є вивчення характерних особливостей дипломатичного протоколу і етикету, які відіграють визначальну роль у формуванні міжнародних відносин з різними країнами світу; оволодіння сучасними методами ефективного проведення бесід, візитів, переговорів; розуміння етичних основ дипломатії, організація заходів, набуття умінь, навичок зовнішньополітичної діяльності, прийняття адекватних рішень в ході ділових та дипломатичних переговорів.

Завдання: запропонована програма має дати студентам цілісний виклад основних проблем у галузі дипломатичного протоколу та етикету, розглядаючи їх історію та сучасний стан; сприяти підготовці висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців у галузі міжнародних відносин, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними структурами; сформувати загальні та фахові компетентності для здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (державною та іноземними мовами).

Основними завданнями курсу є:

- розкрити специфіку історичного та сучасного розуміння дипломатичного протоколу та етикету;
- надати загальні теоретичні знання про структурні елементи дипломатичного протоколу, церемоніалу та етикету, про функції протокольних підрозділів органів державної влади в Україні;
- окреслити можливості протокольного забезпечення візитів на вищому та найвищому рівні, формування іміджу держави через особистий імідж дипломата;
- прищепити культуру дипломатичного спілкування, ознайомити з етичними нормами дипломатії;
- сформувати здатність до самостійного аналізу та прийняття рішень під час дипломатичних перемовин;
- оволодіти навичками використання дипломатичного спілкування та листування;
- оволодіти методологією підготовки та проведення дипломатичних заходів, прийомів та

зустрічей.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

Спеціальні (фахові) компетентності

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК6. Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем

Програмні результати навчання

ПРН3. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

ПРН4. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

ПРН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору

1. Програма та структура навчальної дисципліни «Дипломатичний протокол та етикет» для повного терміну денної та заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	Денна форма					Заочна форма			
	тижні	усього	лекції	практ.	с.р.	усього	лекції	практ	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	2	2	106
Змістовий модуль 1. ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРОТОКОЛ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ДИПЛОМАТІЇ									
Тема 1. Поняття та історія дипломатичного протоколу, церемоніалу і етикету	1	8	1	1	6				
Тема 2. Норми й традиції дипломатичного протоколу в діяльності дипломатичних	2	8	1	1	6				

представників									
Тема 3. Дипломатичні візити і бесіди. Протокол ділової зустрічі	3	8	1	1	6				
Тема 4. Діловий етикет і культура спілкування	4	5	1	1	3				
Тема 5. Дипломатичні прийоми	5	5	1	1	3				
Тема 6. Дипломатичне листування	6	5	1	1	3				
Тема 7. Національне законодавство про дипломатичний протокол та етикет. Державний протокол та церемоніал України	7	5	1	1	3				
Разом за змістовим модулем 1.	45		7	7	30				
Змістовий модуль 2. РОЛЬ ДИПЛОМАТИЧНОГО ПРОТОКОЛУ У МІЖДЕРЖАВНОМУ СПІЛКУВАННІ									
Тема 8. Дипломатичні візити	8	6	1	1	4				
Тема 9. Протокол багатосторонньої дипломатії	9	4	1	1	2				
Тема 10. Протокольні засади встановлення дипломатичних відносин і відкриття дипломатичного представництва. Вірчі грамоти.	10	6	1	1	4				
Тема 11. Акредитація у державі перебування. Привілеї та імунітети дипломатичного корпусу	11	4	1	1	2				
Тема 12. Етикет дарування та прийняття подарунків. Візитні картки	12	5	1	1	3				
Тема 13. Етикет під час прийомів. Зовнішній вигляд дипломатів	13	7	1	1	5				
Тема 14. Протокольні функції дипломатичного	14	7	1	1	5				

представництва									
Тема 15. Протокол у міжнародних організаціях, на міжнародних конференціях і нарадах	15	7	1	1	5				
Разом за змістовим модулем 3.	45		8	8	30				
Усього годин	90		15	15	60				

3.Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття та історія дипломатичного протоколу, церемоніалу і етикету.	2
2.	Норми й традиції дипломатичного протоколу в діяльності дипломатичних представників.	2
3.	Дипломатичні візити і бесіди. Протокол ділової зустрічі.	2
4.	Дипломатичні прийоми.	2
5.	Дипломатичне листування	2
6.	Діловий етикет і культура спілкування. Дотримання норм дипломатичного етикету як складова іміджу сучасного дипломата, ділової людини, політика.	2
7.	Візити на високому та найвищому рівнях.	2
8.	Протокол багатосторонньої дипломатії.	1
	Разом	15

3.Теми практичних, (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття та історія дипломатичного протоколу, церемоніалу і етикету.	2
2.	Норми й традиції дипломатичного протоколу в діяльності дипломатичних представників.	2
3.	Дипломатичні візити і бесіди. Протокол ділової зустрічі.	2
4.	Дипломатичні прийоми.	2
5.	Дипломатичне листування	2
6.	Діловий етикет і культура спілкування. Дотримання норм дипломатичного етикету як складова іміджу сучасного дипломата, ділової людини, політика.	2
7.	Візити на високому та найвищому рівнях.	2
8.	Протокол багатосторонньої дипломатії.	1
	Разом	15

4.Теми самостійної роботи

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Міжнародні документи, що передували Віденським конвенціям 1961 і 1963 рр.	4

2.	Протокол в історії розвитку Стародавньої Греції та Риму.	4
3.	Дипломатичний протокол Київської Русі. Принцип гостинності у Договорі 911 р. Олега з Константинополем.	4
4.	Віденський регламент 1815 р. Аахенський протокол 1818 р.	4
5.	Конвенція про привілеї і імунітети ООН 1946 р.	4
6.	Віденська конвенція про представництво держав в їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р.	4
7.	Дипломатичний протокол сучасної України. Протокольна служба МЗС України. Договірні-правові засади дипломатичного протоколу та етикету в Україні.	4
8.	Система загальноприйнятих правил дипломатичної поведінки.	4
9.	Дипломатичний протокол Франції і США, Японії та Китаю.	4
10.	Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р.	4
11.	Термін “дуаєн” та можливі випадки його обрання згідно з міжнародною протокольною практикою.	4
12.	Делегація на міжнародну нараду, конференцію.	4
13.	Група осіб, що є обов’язково присутньою на церемонії зустрічі високого гостя в місці прибуття, під час Державного візиту в країну.	4
14.	Складові жіночого протоколу.	4
15.	Церемоніал та етикет штандарта (прапора).	4
	Разом	60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- наукові роботи;
- модульні тести;
- реферативні дослідження;
- доповіді;
- презентації;

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах

8.Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1.		

Практична робота 1. Поняття та історія дипломатичного протоколу, церемоніалу і етикету.	ПРН 3, ПРН 4 ПРН 13 В результаті вивчення матеріалу в першому модулі студенти повинні знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	15
Практична робота 2. Норми й традиції дипломатичного протоколу в діяльності дипломатичних представників		15
Практична робота 3. Дипломатичні візити і бесіди. Протокол ділової зустрічі.		15
Практична робота 4. Дипломатичні прийоми.		15
Самостійна робота 1.		10
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100

Модуль 2.

Практична робота 1. Дипломатичне листування	ПРН 2, ПРН 3, ПРН 13 в результаті вивчення матеріалу в другому модулі студенти повинні вміти вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору, виражати критичну думку та відстоювати власне бачення.	15
Практична робота 2. Діловий етикет і культура спілкування. Дотримання норм дипломатичного етикету як складова іміджу сучасного дипломата, ділової людини, політика.		15
Практична робота 3. Візити на високому та найвищому рівнях.		15
Практична робота 4. Протокол багатосторонньої дипломатії		15
Самостійна робота 2.		10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)
-----------------------------------	--

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Навчально-інформаційний портал НУБіП України. Електронний навчальний курс «Дипломатичний протокол та етикет»
<https://elearn.nubip.edu.ua/mod/page/view.php?id=373213>
2. Супрун А., Савицька І., «Дипломатичний протокол та етикет. Методичні вказівки для студентів гуманітарно-педагогічного. 2023 р.
3. факультету спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»»
4. https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u368/diplomatichtnyy_protokol_i_etiket_suprun.pdf Робоча програма
5. Положення про екзамени та заліки у НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>
6. Положення про навчально-інформаційний портал НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>
7. Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Указ президента України від 22 серпня 2002 р. про Державний Протокол й Церемоніал України. Положення про Державний Протокол і Церемоніал України.
2. Галушко В.П. Діловий протокол та ведення переговорів: навч. посіб. / О.П. Галушко. – Вінниця: Нова Книга, 2021. – 226 с.
3. Зубенко Л.Г., Немцов В.Д. Культура ділового спілкування. – К., 2020.
4. Калашник Г. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету: навч. посіб.. – К. : Знання, 2017.
5. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування. – Суми: Університетська книга, 2021.
6. Кулик О., Сардачук П. Елементи дипломатичного протоколу і дипломатичної практики в історії України. – Львів, 2020.
7. Машир Н. П. Сучасний етикет та секрети гостинності: навч. пос. для вузів / Н.П. Машир. – Київ: Кондор, 2010. – 215 с.
8. Палеха Ю.І. Етика ділових відносин: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2018.
9. Подворна О.Г. Дипломатичний протокол та етикет [Текст]: Навч. посіб. / О.Г. Подворна. – Острогор: Видав. Наці. Унів «Острозька академія», 2014. – 236 с.
10. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет. Навчальний посібник. – К., 2022.
11. Сардачук П.Д. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи. – К., 2021.
12. Національна бібліотека України імені І. В. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
13. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.nplu.kiev.ua.
14. Електронна бібліотека підручників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ellib.ua.
15. Електронна бібліотека підручників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pidruchniki.com.ua.
16. Віденська конвенція про дипломатичні зносини. 18 квітня 1961 р.// Електронний ресурс. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_048
17. Указ президента України від 22 серпня 2002 р. про Державний Протокол й Церемоніал України. Положення про Державний Протокол і Церемоніал України. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/746/2002>
18. Закон України «Про дипломатичну службу» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19>.
19. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/>
20. Офіційний сайт НУБіП України <https://nubip.edu.ua/>